

UNDERSÖKNING AV BEHOV AV STRATEGISK
MILJÖBEDÖMNING
VATTENTJÄNSTPLAN
KARLSKRONA KOMMUN

2024-06-25

UNDERSÖKNING AV BEHOV AV STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING

Vattentjänstplan Karlskrona kommun

Uppdragsnamn Vattentjänstplan Karlskrona kommun

Uppdragsnummer 10355284

Författare Emelie Graesén

Granskad av Katarina Skoglycka

KUND

Karlskrona kommun

KONSULT

WSP

Arabygatan 9
352 46 Växjö

Besök: Arabygatan 9

Tel: +46 10-722 50 00
WSP Sverige AB

Org nr: 556057-4880
wsp.com

INNEHÅLL

1	Inledning	4
2	Sammanfattning av vattentjänstplanen	4
3	Metod	5
4	Undersökning om betydande miljöpåverkan kan antas	6
5	Sammanfattande bedömning	8

1 INLEDNING

Alla kommuner ska ha en vattentjänstplan enligt krav som infördes i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster vid årsskiftet 2022-2023. Vattentjänstplanen ska utgöra en långsiktig plan för hur kommunen ska tillgodose behovet av allmänna vattentjänster. Planen ska även innehålla en bedömning av vilka åtgärder som krävs för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid skyfall.

Enligt 6 kap. 3 § miljöbalken ska en kommun som upprättar eller ändrar en plan som krävs i lag eller annan författning göra en strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vissa kommunala planer antas generellt ha en betydande miljöpåverkan. Vattentjänstplanen är inte utpekad som ett sådant exempel, men vattentjänstplaner innehåller åtgärder som kan röra stora delar av kommunen, som kan röra budgetfrågor och resursfrågor, och som kan påverka förutsättningar för exploatering i vissa områden i kommunen. Därför behövs en undersökning göras för att bedöma om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och om en strategisk miljöbedömning ska göras. Undersökningen syftar till att identifiera omständigheter som talar för eller emot om planens genomförande kan ge upphov till en betydande miljöverkan enligt 6 kapitlet 6 § miljöbalken.

Undersökningen har avgränsats till att bedöma den generella påverkan på miljön som vattentjänstplanen medför i och med föreslagen utveckling av allmänna vattentjänster i kommunen. För att uppfylla vattentjänstplanen krävs det att åtgärder såsom tekniska anläggningar vidtas. Eftersom det i detta stadiet är oklart hur de tekniska anläggningarna såsom ledningar eller uppförande av pumpstationer ska göras och utformas eller vara lokaliserade har en övergripande bedömning gjorts av dess påverkan. Bedömningen har gjorts utifrån att ledningar kommer att läggas både på mark och i vatten, men också att de tekniska anläggningarna, så som pumpstationer, som behöver upprättas kommer att ta mark i anspråk.

Nedan redovisas metod och resultat av undersökningen. Resultatet visar att planen inte medför betydande miljöpåverkan.

2 SAMMANFATTNING AV VATTENTJÄNSTPLANEN

Vattentjänstplanen för Karlskrona kommun innehåller en beskrivning av förutsättningar i kommunen med uppgifter om nuvarande försörjning för allmänna vatten- och avloppstjänster, en plan för den allmänna VA-anläggningen, inklusive plan för utbyggnad av allmän VA-försörjning samt en plan för enskilt VA. I vattentjänstplanen ingår även kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall och översvämmande vatten.

En av de väsentliga delar av vattentjänstplanen redogör för hur allmänna VA-anläggningar påverkas av skyfall och översvämmande vatten. Detta kapitel handlar om hur allmänna VA-anläggningar, exempelvis pumpstationer, påverkas vid höjning av havsnivå eller vid ett kraftigt skyfall. Kapitlet omfattar även åtgärder för att hantera konsekvenserna av dessa händelser.

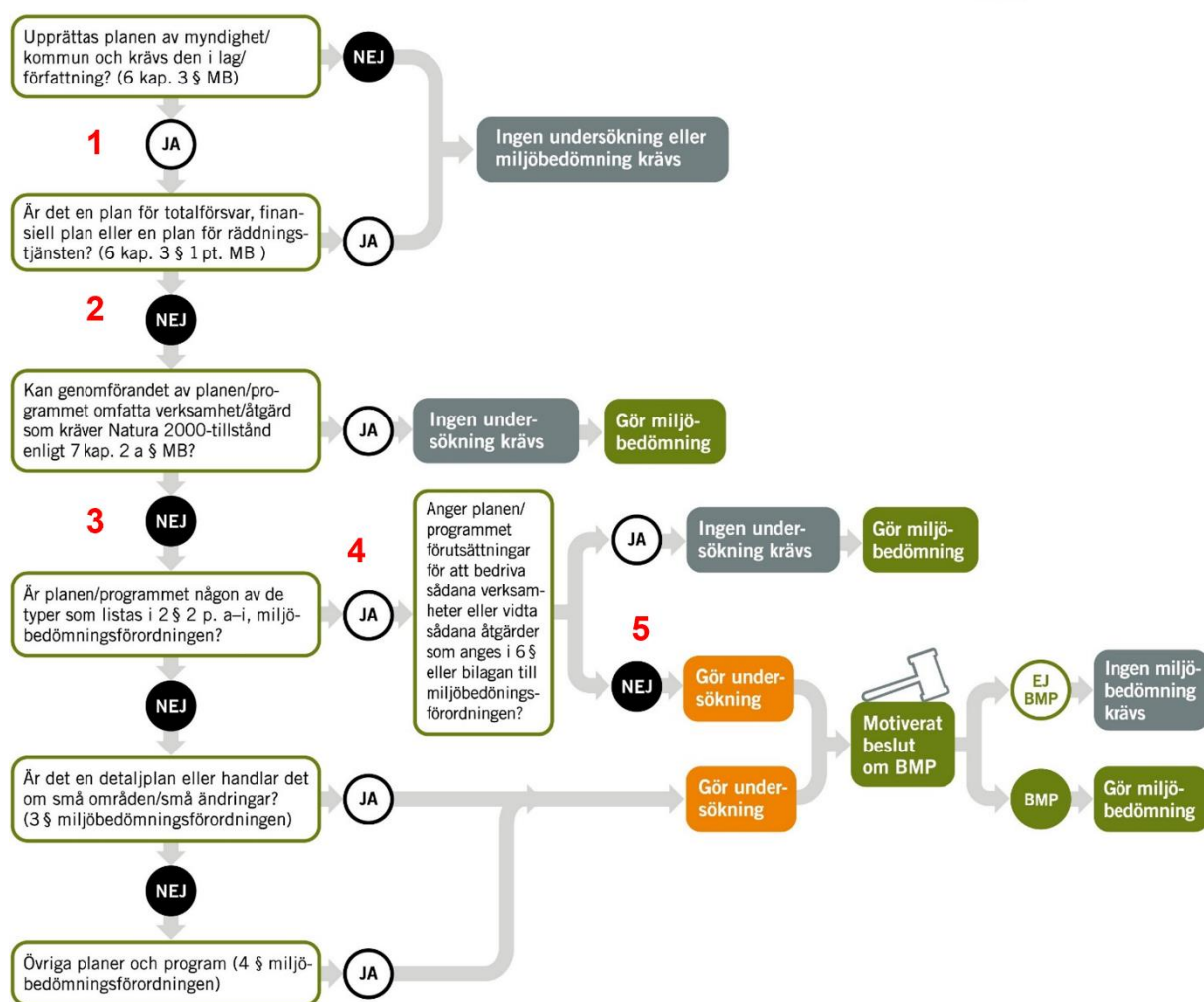
En annan viktig del av vattentjänstplanen är utbyggnadsplan för vilka befintliga bebyggda områden som har behov av allmän VA-försörjning. Utbyggnadsplanen omfattar en behovsbedömning utifrån ett GIS-verktyg. GIS-verktyget är ett stöd som pekar ut områden med hög befolkningstäthet eller där det finns risk för påverkan på exempelvis grundvatten eller badplatser. Behovsbedömningen har resulterat i att 11 stycken befintliga bebyggelseområden omfattas av det kommunala ansvaret för VA-försörjningen. Dessa områden ska därför anslutas till allmän VA-försörjning. Ytterligare fem områden i kommunen har funnits utgöra områden där kommunalt ansvar att förse områdena med vattentjänster inte kan uteslutas. Dessa områden identifieras som VA-utredningsområden, där fördjupad analys krävs.

3 METOD

Parallellt med processen att ta fram vattentjänstplanen görs den strategiska miljöbedömningen. Processen för miljöbedömningen har gjorts enligt Figur 1, enligt Naturvårdsverkets vägledning¹. De röda siffrorna i figuren representerar de bedömningar som har gjorts och som redovisas under kapitel 4.

Den strategiska miljöbedömningen görs enligt processschemat i Figur 1 för att bedöma om en undersökning behöver göras. För respektive steg görs en bedömning som resulterar i ett slutgiltigt resultat. Som tidigare nämnts det görs bedömningen generellt för vattentjänstplanens påverkan på miljön och tar inte hänsyn till specifika åtgärder som vattentjänstplanen initierar.

STRATEGISK MILJÖBEDÖMNING – behöver en undersökning göras?

Figur 1. Processen av strategisk miljöbedömning. Källa: Naturvårdsverket²

Eftersom vattentjänstplanen har upprättats av en kommun ska planen bedömas enligt 6 kapitlet 3 § i miljöbalken, vilket har bedömts i steg 1. I steg 2 konstateras att planen inte är för totalförsvaret, finansiell plan eller en plan för räddningstjänsten.

¹ <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/strategisk-miljobedomning>, hämtad 2023-05-29

² <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/strategisk-miljobedomning>, hämtad 2023-05-29

Det tredje steget innebär en bedömning om planen kan omfatta åtgärder som kräver Natura 2000-tillstånd enligt 7 kap. 2 § miljöbalken. Vattentjänstplanen medför inte att några åtgärder ska göras inom Natura 2000-område. Slutsatsen är alltså ett nej i det tredje steget.

Nästa steg, det fjärde, handlar om planen är listad i 2 § 2 punkten (a-i) i miljöbedömningsförordningen. Vattentjänstplanen för Karlskrona kommun omfattas av i) ”en annan plan eller ett annat program som avser jord- eller skogsbruk, fiske, energi, industri, transporter, regional utveckling, avfallshantering, vattenförvaltning, telekommunikationer, turism, fysisk planering eller markanvändning.” Därmed ger bedömningen ett ja i steg fyra.

Steg fem innebär en bedömning om planen medför förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6§ eller i bilagan till miljöbedömningsförordningen. Detta innebär olika anläggningar för bland annat infrastruktur. Den aktuella planen klagör vad som ska göras men inte hur det ska göras, exempelvis vilken teknisk lösning som väljs eller vilket markanspråk som görs. Slutsatsen för detta steg är således att det krävs en undersökning (enligt miljöbalkens 6 kap. 5 § nedan) för att fastslå om behov av strategisk miljöbedömning krävs.

4 UNDERSÖKNING OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN KAN ANTAS

För att utreda om planen antas medföra betydande miljöpåverkan görs en undersökning, vars innehåll framgår av miljöbalkens 6 kap. 6 §. Undersökningen ska identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan. Om undersökningen visar på att planen kan antas ha en betydande miljöpåverkan ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram och antas parallellt med planen. Undersökningen ska ge ett beslutsunderlag men också bidra med kunskap som kan vara användbart i det fortsatta arbetet i planen. Det är också väsentligt att undersöka hur olika miljöeffekter samspelar med varandra för att få en tydligare uppfattning om eventuell betydande miljöpåverkan.

Om undersökningen visar att planen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan behöver ingen strategisk miljöbedömning tas fram.

Undersökningen om planens genomförande kan antas ge upphov till betydande miljöpåverkan har gjorts utifrån 5§ miljöbedömningsförordningen (2017:966). För att tydliggöra vilka aspekter som har bedömts har en checklista använts och resultatet redovisas i Tabell 1 nedan. I tabellens vänstra kolumn redogörs för vilket övergripande bedömningsområde som har bedömts. I mitten-kolumnen bedöms om det är en negativ, positiv eller ingen påverkan på området. I kolumnen längst till höger ges en kommentar för bedömningen. Nedan följer en redogörelse över vattentjänstplanens miljöpåverkan.

Tabell 1. Bedömningsområden eller miljöeffekter som ingår i undersökningen om betydande miljöpåverkan och behov av en strategisk miljöbedömning för Karlskrona kommuns vattentjänstplan.

Övergripande bedömningsområden/ miljöeffekter	Bedömd påverkan	Kommentar
Globala mål, Agenda 2030	Positiv	Vattentjänstplanen ska bidra till att säkerställa kommunens vattentjänster, vilket bidrar till måluppfyllelse av mål 6, ”Rent vatten och sanitet för alla”, 11 ”Hållbara stöder och samhällen”, 14 ”Hav och marina resurser”.
Miljömål	Positiv	Genom att göra det åtgärder som tas upp i vattentjänstplanen bidrar det till att nå målen ”Ingen övergödning”, ”Grundvatten av god kvalitet”, ”Levande sjöar och vattendrag”, ”Hav i balans samt levande kust och skärgård” och ”God bebyggd miljö”.
Översiktsplan	Positiv	I översiktsplanen finns omnämnt nya bebyggelseområden. För att kunna utveckla dessa bebyggelseområden är en förutsättning att det är möjligt att lösa VA-försörjningen, vilket vattentjänstplanen tar hänsyn till.

Övriga kommunala planer och program	Ingen	Vattentjänstplanen bedöms inte ha en direkt påverkan på några andra kommunala planer, men har en koppling till kommunens klimatanpassningsplan gällande påverkan på allmänna VA-anläggningar vid skyfall och översvämmande vatten.
Befolkning och människors hälsa	Positiv	Risker för befolkningen och människors hälsa bedöms att minska genom att säkra den allmänna VA-försörjningen.
Djur- eller växtarter som är skyddade enligt 8 kapitel miljöbalken, och biologisk mångfald i övrigt	Positiv/Ingen/ negativ	Vid anläggandet av tekniska delar kan åtgärderna påverka skyddade djur- och/eller växtarter. Detta kommer att hanteras i vidare projektering och miljöprövning. Inga andra åtgärder som är föreslagna i planen antas påverka skyddad natur eller biologisk mångfald. Åtgärderna kan också ha en positiv effekt tack vare minskade utsläpp av övergödande ämnen.
Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt	Ingen/ positiv	Planen bidrar till att översiktsplanen kan genomföras vilken har som syfte att hushålla med mark och vatten. Planen ska fungera som en vägledning för kommunen och andra myndigheter vid beslut i frågor om kommunens mark- och vattenanvändning. Kommunens ambition är att skapa förutsättningar för befolkningsutveckling samt en mer hållbar utveckling av hela Karlskrona. Vattentjänstplanen möjliggör en förtätning av bebyggelse vilket innebär en hushållning av nyttjandet av mark.
Annan hushållning med material, råvaror och energi, eller andra delar av miljön	Negativ	Vattentjänstplanen berör hushållning av vatten som en resurs för dricksvattenförsörjning, med syftet att planera för en hållbar dricksvattenförsörjning, där vattnet som resurs ska räcka till alla. Att rena såväl dricksvatten som avloppsvatten i en kommunal anläggning kräver energi och kemikalier, förmodligen mer än i en enskild anläggning. Dock ställs högre krav på rening för allmänna anläggningar och stordriften medför att det blir resurseffektivt.
Landskap, bebyggelse	Ingen	Inga åtgärder föreslås som påverkar landskapet eller bebyggelse. Däremot möjliggör vattentjänstplanen genomförandet av de ambitioner som finns i kommunens översiktsplan.
Kulturmiljö	Ingen	Inga åtgärder föreslås som påverkar kulturmiljö. Indirekt skulle placering av tekniska anläggningar kunna påverka områden med bevarandevärd kulturmiljö. Detta kommer att utredas i projekteringen av respektive anläggning.
Yt- och grundvatten	Positiv	Vattentjänstplanen syftar till att säkerställa en god VA-försörjning med en minimal påverkan på människors hälsa och miljö. Vid genomförande av åtgärder som är upptagna i planen bedöms effekterna vara positiva och säkerställa ett hållbart nyttjande av, exempelvis vatten, som resurser. Främst kommer vattentjänstplanen bidra till minskade utsläpp av näringsämnen, vilket i sin tur är positivt för bland annat minska övergödning. Planen är också väsentlig för att kunna uppnå miljökvalitetsnormerna för berörda vattenförekomster. För många förekomster behöver vattnets status förbättras och särskilt för havet är övergödning ett problem. Planen bidrar till Karlskrona kommuns arbete med miljökvalitetsnormer.
Mark, jord	Ingen	Behov av markanspråk kan uppkomma vid genomförande av planen. Men det är i nuläget inte känt vilken mark/ vilka platser som berörs. Detta kommer att utredas och bedömas i senare skeden. De nya tekniska anläggningarna kommer att ha en påverkan på mark och jord men vattentjänstplanen bedöms inte påverka markens kvalitet. Genomförandet av planen kommer också att leda till att antalet enskilda VA-lösningar minskas i kommunen. Det medför att dessa anläggningars nuvarande lokala påverkan upphör (så som markanspråk och risk för förorening av mark och jord genom utsläpp av avloppsvatten).

Luft, klimat	Ingen	Vattentjänstplanen berör inte aspekten luft, men däremot konsekvenserna av ett förändrat klimat. Planen i sig bedöms dock inte ha någon påverkan på klimatet i detta skede.
---------------------	-------	---

Genom att genomföra vattentjänstplanen bidrar den till flera positiva aspekter på miljön, nedan redovisas några av dessa.

- Minskad risk för att enskilda dricksvattenbrunnar förorenas.
- Minskade utsläpp av näringsämnen
- Minskad lokal övergödning och igenväxning av vikar och sjöar
- Minskning av det totala utsläppet till Östersjön av näringsämnen
- Bättre badvattenkvalitet
- Minimera konsekvenserna på allmänna VA-anläggningar av skyfall och havsnivåhöjning

Flera av dessa positiva aspekter är även väsentliga för att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. Vattentjänstplanen är således viktig för att arbetet med att förbättra vattenkvalitén.

Vattentjänstplanen medför också negativa aspekter, så som anläggandet av tekniska anläggningar vilka tar mark i anspråk, Men också under själva anläggningsfasen har en påverkan på miljön genom utsläpp till luft från maskiner, grävarbete som påverkar natur- och djurliv på land samt sjöledning som påverkar livet i vattnet. Dessa negativa aspekter kopplas främst till själva anläggningsarbetet och har inte en varaktig påverkan på miljön.

5 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Utifrån ovanstående checklista bedöms planen inte antas medföra betydande miljöpåverkan. Det innebär att ingen miljöbedömning kommer att upprättas.

Syftet med vattentjänstplanen är att säkerställa att de allmänna anläggningarna fungerar vid skyfall, men också att de tillgodoser behovet av rent dricksvatten och renar avloppsvatten för att minimera risken för människors hälsa och miljön. Genom att minimera mängden orenat och/eller otillräckligt renat avloppsvatten (såväl spillvatten som dagvatten) som når recipient minskas bland annat tillgången på övergödande ämnen, men också med avseende på andra ämnen, så som syreförbrukande ämnen, och bakterier. En god dricksvattenkvalité är väsentligt för människors hälsa. Planen förväntas ge vissa positiva effekter i och med att dess syfte är att säkerställa den allmänna VA-försörjningen, samt eftersom planen omfattar bedömning och förslag på åtgärder vid påverkan av skyfall på allmänna VA-anläggningar. Dock medför det arbete med tekniska anläggningar som krävs för att vattentjänstplanen ska kunna genomföras att mark tas i anspråk och att det under själva anläggningskedet föreligger en påverkan på natur- samt vattenmiljö.

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 55 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Vi planerar, projekterar, designar och projektleder olika uppdrag inom transport och infrastruktur, fastigheter och byggnader, hållbarhet och miljö, energi och industri samt urban utveckling. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB
Arabygatan 9
352 46 Växjö
Besök: Arabygatan 9

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
wsp.com

